

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ו' עמוד ב

רבנן גמליאל	רבנן גמליאל	משה רבנו	הוכחה לדורשיים 30 יום
גם הלכות פסח ראשון וגם פסח שני, זה עניין אחד-פסח ולכן אומר הכול.			משה רבנו עומד ב-י"ד ניסן ומודיע על פסח שני שיהיה ב-י"ד אייר.
תשובת רבה בר רבא בשם רבינא -פסוק וידבר... ויעשו...במועדו.	שואלים-ייתכן שזה תאריך אחר ד' ניסן או ה' ניסן?		הוכחה לרבנן גמליאל
	שואלים-ייתכן שזה תאריך אחר ד' ניסן או ה' ניסן?		משה רבנו עומד ב-א' ניסן-פסוק החדש וכו'-ומודיע על פסח ראשון שיהיה ב-י"ד ניסן, ועל לקיחת שה ל-י' ניסן.

תשובת רבנן גמליאל - גזירה שווה מדבר מדבר פסוק א'- במדבר סיני, פסוק ב'- וידבר...במדבר סיני...באחד לחדש השני. פסוק ב' זה ראש חודש וכן פסוק א'.		
---	---	---

שואלת הגמרא- למה הקדים פסוק ב' מוכיח **רבנן גמליאל** בשם **רב** שהוא מאוחר יותר לפסוק א'?

מסקנה-אין מוקדם ומאוחר בתורה	רבנן גמליאל	רבא
אומר רב פפא -אין מוקדם ומאוחר הוכחה-כלל ופרט ב-2 עניינים, בענין אחד מה שראשון בקריאה הוא גם ראשון מבחינה כרונולוגית.		

שואלים-זה נימוק טוב תשובה-מי שאומר שעושים לפסוקים מרוחקים גם ל-2 עניינים וזו שאלה רק למי שאומר שעושים כלל ופרט גם לפסוקים מרוחקים. זה רק בעניין אחד, ב-2 עניינים לא עושים כלל ופרט לפסוקים מרוחקים.

הסבר א' דף ו' עמוד ב' מסכת פסחים גמרא פרק ראשון- פעולות נוספות שהבודק עושה

רב יהודה בשם רב שואלים אם בגלל פירורים ואם נגיד ששומרם על הבודק לבטל החמץ. מהי הסיבה?	אם יש שיירי פירות בדלקמן
אם יש שיירי פירות-תאנים-שומר-הסיבה-יש ענבים-או-שיירי פירות-ענבים-שומר-הסיבה-יש קישואים ודלעות.	אם-בעל הבית מקפיד-אסור לגזול וחיוב במעשר, אם אינו מקפיד-אפשר לקחת ולא חייבים במעשר דהיינו לפירורי החמץ אין חשיבות אז למה לבטל?

תשובת **רבא** שואלים תשובה תוצאה-זה לא יש חשש שימצא חתיכת אם ימצא אחרי זמן שיבטל? האיסור. אינם שייכים לאדם ועשו אותם שייכים: חמץ בשעה שישית והלאה, בור ברשות הרבים.

רבי אלעזר	שואלים-בטל בשעה חמישית והתשובה עלולה להיות תקלה מכיוון שזה זמן שאינו אסור ואינו זמן ביעור
	

תוספות מסכת פסחים דף ו' עמוד ב

שנאמר ויהי אנשים - והא דאמר בהניזקין (גיטין ד' ס. ושם) שמונה פרשיות נאמרו ביום שהוקם המשכן והיינו בראש חדש ניסן פרשת תמאים לא כפ"ד דפי' פרשת תמאים ויהי אנשים דזו הפרשה נאמרה בערב הפסח כדמשמע הכא אלא פרשת תמאים טומאת תרומה וקדשים. ומהיר על פסח שני - אף על גב שעל ידי שאילתו הזקק לומר להן מ"מ לא היה צריך להאריך אלא אל תעשו פסח ותו לא. ממאי דבריש ירחא קאי - תימה דבשבת בפ"ר עקיבא (דף פז: ושם) קאמר (רבה) דכ"ע בר"ח אתו למדבר סיני כתיב הכא ביום הזה באו מדבר סיני וכתוב התם החדש הזה וגו' מה להלן ר"ח אף כאן ראש חדש אלמא פשיטא דהחדש הזה נאמר לו בר"ח והיינו משום דאמר בהקומץ רבה (מנחות כט.) שנתקשה משה רבינו בראיית הלבנה עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא כזה ראה וקדש ותי' ר"ת אף על גב שאמר הקדוש ברוך הוא למשה בריש ירחא דילמא משה לא אמר להם לישראל אלא בג' או בד' בירחא מסיק דילף מדבר ממדבר דבההיא דבאחד לחדש השני אמירת הקדוש ברוך הוא ואמירת משה היו בריש ירחא דכתיב באחד לחדש השני ויתילדו וגו' ור"מ מפרש אף על גב דהחדש הזה הוה בריש

הפסח במועדו, וכתוב ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם. ורבן שמעון בן גמליאל? אמר לך: איידי דאיירי במילי דפסחא, מסיק להו לכל מילי דפסחא. אמר טעמא דרבן שמעון בן גמליאל? שהרי משה עומד בראש החדש מזהיר על הפסח, שנאמר החדש הזה לכם ראש חדשים, וכתוב דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשר לחדש הזה ויחוו להם איש שה לביט אבת וגו'. ממאי דבריש ירחא קאי? דילמא בארבעה בירחא או בחמשה בירחא קאי! - אלא אמר רבה בר שמי משמיה דרבינא: מהכא, וידבר ה' אל משה במדבר סיני בשנה השנית... בחדש הראשון, וכתוב: ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו. - הכא נמי, ממאי דבריש ירחא קאי? דילמא בארבעה בירחא או בחמשה בירחא קאי! - אמר רב נחמן בר יצחק: אתיא מדבר ממדבר. כתיב הכא במדבר סיני וכתוב התם וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני. מה להלן בראש חדש - אף כאן בראש חדש. - וניכתוב ברישא דחדש ראשון, והדר ניכתוב דחדש שני! - אמר רב מנשיא בר תחליפא משמיה דרב: זאת אומרת אין מוקדם ומאוחר בתורה. - אמר רב פפא: לא אמון אלא בתרי ענייני, אבל בחד עניינא, מאי דמוקדם - מוקדם, ומאי דמאוחר - מאוחר. דאי לא תימא הכי - כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט דילמא פרט וכלל הוא. ותו, פרט וכלל - נעשה כלל מוסף על הפרט דילמא כלל ופרט הוא. - אי הכי, אפילו בתרי ענייני נמי! הניחא למאן דאמר: כלל ופרט המרוחקין זה מזה - אין דנין אותו בכלל ופרט - שפיר. אלא למאן דאמר דנין, מאי איכא למימר? - אפילו למאן דאמר דנין, הני מילי - בחד עניינא, אבל בתרי ענייני - אין דנין.

חלק א' במסכת פסחים דף ו' עמוד ב'

אמר רב יהודה אמר רב: הבודק צריך שיבטל. מאי טעמא? אי נימא משום פירורין הא לא חשיבי, וכי תימא: כיון דמינטר להו אגב ביתיה חשיבי - והתניא: סופי תאנים ומשמר שדהו מפני ענבים, סופי ענבים ומשמר שדהו מפני מקשאות ומפני מדלעות, בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן - אסורין משום גזל וחיובין במעשר, בזמן שאין בעל הבית מקפיד עליהן - מותרין משום גזל ופטורין משום מעשר! - אמר רבא: גזירה שמא ימצא גלוסקא יפה ודעתיה עליוהי. - וכי משכחת ליה לבטלה! - דילמא משכחת ליה לבתר איסורא, ולא ברשותיה קיימא, ולא מצי מבטיל. דאמר רבי אלעזר: שני דברים אינן ברשותו של אדם ועשאן הכתוב כאילו ברשותו, ואלו הן: בור ברשות הרבים, וחמץ משש שעות ולמעלה. וניבטליה בארבע, וניבטליה בחמשה! - כיון דלאו זמן איסורא הוא, ולאו זמן ביעורא הוא - דילמא פשע ולא מבטל ליה.

רש"י מסכת פסחים דף ו' עמוד ב

שהרי משה רבינו עומד בפסח ראשון - ודורש להן בהלכות פסח השני, דהיינו שלשים יום, שהוא בארבעה עשר באייר. מה להלן ראש חדש - דכתיב ביה באחד לחדש השני. וניכתוב ברישא כו' - לא אשמעתין פריך, אלא אסדר פרשיות קפריך: מכדי פרשת פסח נאמרה תחלה, שהרי בחדש הראשון נאמר, כדכתיב בחדש הראשון לאמר, ופרשת פקודים נאמרה באייר, ומאי טעמא אקדמה להאי בראש הספר, ופרשת זו בפרשת אין מוקדם ומאוחר בתורה - לא הקפידה תורה על סדר מוקדם ומאוחר ופרשיות דנאמרו תחלה הקדימו המאוחרות לה. בתרי ענייני - בשתי פרשיות. בחד עניינא - במקראות הסדורות בפרשה אחת. דאי לא תימא הכי - דבסדר כתיבתן נאמרו, הא דקיימא לן כל כלל ופרט אין בכלל אלא מה שהוא בפרט, לפי שבא הפרט ופרט שדוה הכלל - היכי סמכינן עלה, דילמא פרט וכלל הוא. נעשה כלל מוסף על הפרט - שלא תאמר אין כאן אלא פרט, או כיוצא בו נביא בדינו בבבין אב - לכן הוסיף הכתוב כלל אחריו, להביא כל דבר, ואפילו אינו דומה לפרט.